

Socialdepartementet

Vissa sjukpenningförmåner och ersättning till arbetsgivare för kostnader för sjuklön

1. Författningsförslag

1.1 Förordning om vissa sjukpenningförmåner med anledning av sjukdomen covid-19

Utfärdad [Klicka här](#) för att ange datum.

Härigenom föreskrivs följande.

Inledande bestämmelser

1 § I denna förordning finns bestämmelser om

- undantag från bestämmelserna om sjukpenning och karens i 27 och 28 kap. socialförsäkringsbalken,
- undantag från de begränsningar i rätten till ersättning för vissa sjuklönekostnader som anges i 17 § lagen (1991:1047) om sjuklön, och
- avvikelser från vad som sägs i 17 b § andra stycket lagen om sjuklön.

Vidare finns bestämmelser om viss ersättning för karensavdrag som har gjorts enligt 6 § andra stycket lagen om sjuklön.

Förordningen är meddelad med stöd av 2 a § lagen om sjuklön i fråga om 8 och 9 §§ och med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen i fråga om övriga bestämmelser.

Ersättning för karensavdrag

2 § En försäkrad som har fått ett karensavdrag enligt 6 § andra stycket lagen (1991:1047) om sjuklön har rätt att efter ansökan få ersättning för avdraget från Försäkringskassan. Sådan ersättning lämnas i form av sjukpenning för en hel dag oavsett om den försäkrade får karensavdrag från en eller flera arbetsgivare. Ersättningen lämnas med ett belopp om 700 kronor oavsett karensavdragets storlek. För rätt till ersättning krävs inte att den försäkrade har en sjukpenninggrundande inkomst.

Vid bedömningen av rätten till sjukpenning enligt första stycket ska den försäkrades arbetsförmåga anses vara nedsatt på grund av sjukdom om arbetsgivaren har gjort en sådan bedömning enligt lagen om sjuklön.

3 § Bestämmelsen om sjukanmälan i 27 kap. 17 § socialförsäkringsbalken gäller inte för sjukpenning enligt 2 §.

4 § Om den försäkrade får ett eller flera karensavdrag på grund av nya sjuklöneperioder inom fem dagar från första dagen i den första sjuklöneperioden enligt 7 § lagen (1991:1047) om sjuklön, lämnas inte någon sjukpenning enligt 2 § för de andra karensavdragen.

Karens och sjukpenning

5 § Om sjukperioden inleds med sjukpenning som svarar mot inkomst av anställning, ska karensavdrag enligt 27 kap. 27 § socialförsäkringsbalken inte göras.

6 § Om sjukperioden inleds med sjukpenning som svarar mot inkomst av annat förvärsarbete, får sjukpenning lämnas för de första 14 dagarna av sjukperioden oavsett vilken karenstid den försäkrade har enligt 27 kap. 27 a eller 30 § socialförsäkringsbalken. För dessa dagar lämnas sjukpenning för en hel dag. Ersättningen lämnas med ett belopp om 804 kronor per dag.

För tid efter de första 14 dagarna av sjukperioden ska sjukpenning beräknas och lämnas enligt bestämmelserna i 27 och 28 kap. socialförsäkringsbalken.

7 § Om sjukpenning enligt 6 § första stycket har beviljats, lämnas inte sjukpenning baserad på sjukpenninggrundande inkomst för samma tid.

Om den försäkrade uppfyller förutsättningarna för att beviljas såväl sjukpenning enligt 2 § som sjukpenning enligt 6 § första stycket, lämnas endast sjukpenning enligt 6 § första stycket.

Ersättning för kostnader för sjuklön

8 § En arbetsgivare har rätt till ersättning för kostnader för sjuklön, inklusive därpå belöpande avgifter och skatt, utan de begränsningar som anges i 17 § lagen (1991:1047) om sjuklön.

Med avgifter och skatt avses avgifter enligt socialavgiftslagen (2000:980) och lagen (1994:1920) om allmän löneavgift samt skatt enligt lagen (1990:659) om särskild löneskatt på vissa förvärsinkomster.

9 § Försäkringskassan ska skyndsamt besluta om ersättning för kostnader för sjuklön enligt 8 §.

Bemyndiganden

10 § Försäkringskassan får meddela ytterligare föreskrifter om sjukpenning och karens enligt 2–7 §§. Försäkringskassan får vidare meddela föreskrifter om undantag från bestämmelserna om handläggning av ärenden i 110 kap. socialförsäkringsbalken när det gäller ärenden om sjukpenning och karens enligt 2–7 §§.

Föreskrifter enligt första stycket får endast meddelas vid extraordinära händelser i fredstid.

Försäkringskassan får meddela föreskrifter om verkställigheten av denna förordning.

1. Denna förordning träder i kraft den 7 april 2020.

2. Bestämmelserna om ersättning för karensavdrag, karens och sjukpenning i 2–7 §§ ska dock tillämpas för tid från och med den 11 mars 2020.

3. Bestämmelserna om ersättning för kostnader för sjuklön i 8 och 9 §§ ska dock tillämpas för tid från och med den 1 april 2020.

1.2 Förordning om ändring i förordningen (1995:1051) om skyldigheten att lämna läkarintyg m.m. i sjukpenningärenden i vissa fall

Utfärdad [Klicka här](#) för att ange datum.

Härigenom föreskrivs i fråga om förordningen (1995:1051) om skyldigheten att lämna läkarintyg m.m. i sjukpenningärenden i vissa fall

dels att 2 § ska ha följande lydelse,

dels att det ska införas en ny paragraf, 1 a §, av följande lydelse.

1 a § I stället för vad som anges i 27 kap. 25 § första stycket socialförsäkringsbalken ska den försäkrade styrka nedsättningen av arbetsförmågan på grund av sjukdom senast från och med den 14:e dagen efter sjukperiodens första dag genom att lämna in ett läkarintyg till Försäkringskassan.

2 §¹ I kontroll- eller rehabiliteringssyfte får Försäkringskassan

1. i ett pågående sjukdomsfall ålägga den försäkrade att genom läkarintyg styrka nedsättningen av arbetsförmågan på grund av sjukdom från och med en tidigare dag än vad som följer av 1 a §, och

2. om särskilda skäl motiverar det ålägga en försäkrad att vid framtida sjukdomsfall genom läkarintyg styrka nedsättningen av arbetsförmågan på grund av sjukdom från och med den första dagen i sjukperioden.

Ett åläggande enligt första stycket 2 får inte avse längre tid än ett år.

1. Denna förordning träder i kraft den 7 april 2020.

2. Den nya bestämmelsen i 1 a § ska dock tillämpas för tid från och med den 13 mars 2020.

3. En försäkrad som vid ikraftträdandet har ett åläggande enligt 2 § första stycket 1 i den äldre lydelsen att genom läkarintyg styrka nedsättningen av arbetsförmågan från och med en tidigare dag än vad som följer av 27 kap. 25 § första stycket socialförsäkringsbalken ska i stället styrka nedsättningen av arbetsförmågan genom läkarintyg från och med den 14:e dagen efter sjukperiodens första dag.

¹ Senaste lydelse 2010:1691.

1.3 Förordning om ändring i förordningen (2003:766) om behandling av personuppgifter inom socialförsäkringens administration

Utfärdad [Klicka här](#) för att ange datum.

Härigenom föreskrivs i fråga om förordningen (2003:766) om behandling av personuppgifter inom socialförsäkringens administration

dels att 4 c § ska ha följande lydelse,

dels att det ska införas en ny paragraf, 4 f §, av följande lydelse.

4 c §² För beräkning och kontroll av sjukpenninggrundande inkomst, sjukpenning, bostadsbidrag, underhållsstöd, bostadstillägg och äldre-försörjningsstöd får personnummer eller samordningsnummer i social-försäkringsdatabasen lämnas ut på medium för automatiserad behandling till Skatteverket.

4 f § För överprövning av beslut eller av andra åtgärder får personuppgifter i socialförsäkringsdatabasen lämnas ut på medium för automatiserad behandling till domstol.

Denna förordning träder i kraft den 7 april 2020.

² Senaste lydelse 2011:1522.

2. Sammanfattning

I propositionen Extra ändringsbudget för 2020 – Åtgärder med anledning av coronaviruset (prop. 2019/20:132) har det bland annat föreslagits att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer, vid extraordinära händelser i fredstid, ska kunna meddela särskilda föreskrifter om undantag från bestämmelserna i socialförsäkringsbalken, förkortad SFB, om sjukpenning och karens, smittbärrpenning och tillfällig föräldrapenning samt handläggning av ärenden. Dessutom har det föreslagits att regeringen bemyndigas att meddela föreskrifter som avviker från bestämmelserna i lagen (1991:1047) om sjuklön när det gäller arbetsgivarens rätt till ersättning för vissa sjuklönekostnader. Lagändringarna föreslås träda i kraft den 7 april 2020. Riksdagen avser att fatta beslut om förslagen den 2 april 2020.

I denna promemoria redovisas de förslag till bestämmelser om sjukpenning och karens, handläggning av ärenden och om arbetsgivarens rätt till ersättning för sjuklönekostnader som föranleds av förslagen i den nämnda propositionen.

En ny förordning föreslås. Förordningen innehåller bestämmelser om ersättning för karensavdrag, sjukpenning, karens och arbetsgivarens rätt till ersättning för sjuklönekostnader.

Vidare föreslås ändringar i förordningen (1995:1051) om skyldigheten att lämna läkarintyg m.m. i sjukpenningärenden i vissa fall och i förordningen (2003:766) om behandling av personuppgifter inom socialförsäkringens administration. Dessa förslag innebär att skyldigheten att styrka nedsättningen av arbetsförmågan på grund av sjukdom genom läkarintyg ska gälla först från och med den 14:e dagen efter sjukperiodens första dag samt att Försäkringskassan och Pensionsmyndigheten ges ökade möjligheter att lämna ut personuppgifter ur socialförsäkringsdatabasen på medium för automatiserad behandling.

3. Sjukpenning och karens

3.1 Karensavdrag för anställda med sjuklön

Den 11 mars 2020 presenterades åtgärder för att minska spridningen av covid-19. I dessa ingick att ersättning ska lämnas till den som har fått ett karensavdrag från sjuklönen enligt lagen (1991:1047) om sjuklön, förkortad SjL. Den 19 mars 2020 föreslog regeringen att den ska få föreskriva att

ersättning i form av sjukpenning ska lämnas till en försäkrad som får ett karensavdrag enligt SjL samt om undantag från reglerna i 27 och 28 kap. SFB.

I den nya förordningen föreslås att den försäkrade som kompensation för karensavdrag som arbetsgivaren gjort på sjuklön enligt 6 § 2 andra stycket SjL efter ansökan till Försäkringskassan ska kunna få sjukpenning för en dag. Sjukpenningen lämnas med 700 kronor oavsett karensavdragets storlek och oavsett om karensavdrag gjorts på sjuklön för en eller flera dagar. En individ kan ha flera anställningar och beroende på arbetstidens förläggning kan karensavdrag göras av arbetsgivarna olika dagar. Det är dock inte avsikten att en schablonersättning ska lämnas vid varje tillfälle. Därför föreslås en regel om att ifall den försäkrade får ett eller flera karensavdrag på grund av nya sjuklöneperioder inom fem dagar från första dagen i den första sjuklöneperioden lämnas ersättning bara för det första karensavdraget.

Försäkringskassan ska inte behöva bedöma i vilken utsträckning arbetsförmågan har varit nedsatt. Denna bedömning får arbetsgivaren anses ha gjort i och med att ett karensavdrag gjorts på sjuklönen. Det föreslås att det införs en reglering med den innebörden i den nya förordningen.

Sjukpenningen kommer att lämnas till alla som fått ett karensavdrag på sjuklönen. Det krävs inte att det har fastställts en sjukpenninggrundande inkomst för den försäkrade. Det behövs inte heller att sjukfallet har anmälts till Försäkringskassan.

3.2 Karens och sjukpenning för egenföretagare

En försäkrad, som har inkomst av annat förvärvsarbete, har som huvudregel sju dagars karens innan sjukpenning kan lämnas. Det är dock möjligt att i stället välja 1, 14, 30, 60 eller 90 dagars karens.

Enligt förslaget till ny förordning ska det efter ansökan av den försäkrade lämnas sjukpenning med 804 kronor per dag för sjukperiodens första 14 dagar oavsett antalet karensdagar. Ersättningen lämnas till den som har inkomst av annat förvärvsarbete. Schablonbeloppet om 804 kronor motsvarar det högsta belopp som sjukpenning baserad på sjukpenninggrundande inkomst kan lämnas med. Om sjukpenning har beviljats med detta schablonbelopp, ska sjukpenning baserad på

sjukpenninggrundande inkomst inte kunna lämnas för samma tid. Det ska heller inte vara möjligt att för samma tid få ersättning för karensavdrag.

3.3 Karensavdrag för övriga försäkrade med sjukpenning

För att alla försäkrade ska kunna få ersättning utan karensavdrag föreslås även att det inte ska göras något karensavdrag enligt 27 kap. 27 § SFB. Detta får till exempel betydelse för kortvarigt anställda och arbetslösa. I övrigt gäller befintliga regler i 27 och 28 kap. SFB.

4. Ersättning för kostnaderna för sjuklön

Regeringen har i propositionen Extra ändringsbudget för 2020 – Åtgärder med anledning av coronaviruset. 2019/20:132 föreslagit att den bemyndigas att meddela föreskrifter som avviker från bestämmelserna om arbetsgivarens rätt till ersättning för sjuklönekostnader. Avsikten är att arbetsgivaren ska ersättas fullt ut för sina sjuklönekostnader för april och maj 2020. Med sjuklönekostnader avses förutom den utbetalda sjuklönen även kostnader för arbetsgivaravgifter m.m. avseende sjuklönen.

I den nya förordningen föreslås en reglering som innebär att arbetsgivaren ersätts för sjuklönekostnaderna. Ersättningen till arbetsgivare för sjuklönekostnaderna hanteras inom ramen för det redan befintliga systemet för förmånen *Ersättning för höga sjuklönekostnader*. Ersättningsystemet bygger på uppgifter om sjuklönekostnader som arbetsgivare rapporterar i den månatliga arbetsgivardeklarationen till Skatteverket. De flesta arbetsgivare rapporterar således redan idag uppgifter om sjuklönekostnader. Försäkringskassan hämtar uppgifterna om sjuklönekostnaderna från Skatteverket och beslutar om ersättningsbeloppet för varje enskild arbetsgivare. Ersättningen krediteras på respektive arbetsgivares skattekonto.

Normalt har en arbetsgivare rätt till ersättning för den del som sjuklönekostnaderna överstiger en viss fastställd andel av lönekostnaderna. Taket, dvs. den högsta ersättningen som en arbetsgivare kan få, är 250 000 kronor för ett år. De förändringar som nu görs innebär att arbetsgivaren får ersättning för hela sjuklönekostnaden som arbetsgivaren har haft fr.o.m. april månad. Av det åtgärdspaket som aviserades den 16 mars 2020 framgår att detta bör gälla till och med maj månad 2020. Ersättningen i form av kreditering på skattekontot bör ske skyndsamt. Det ska inte finnas något tak för ersättningen.

5. Läkarintyg i sjukpenningärenden

Regeringen har i propositionen Extra ändringsbudget för 2020 – Åtgärder med anledning av coronaviruset, föreslagit att kravet på läkarintyg från och med den åttonde kalenderdagen i sjuklöneperioden ska tas bort från och med den 13 mars 2020. Förslaget innebär att en arbetstagare inte ska behöva styrka nedsättningen av arbetsförmågan genom intyg av läkare eller tandläkare under sjuklöneperioden. Regelverket är av extraordinär karaktär och det föreslås därför att regeringen ges rätt att bestämma när regelverket ska upphöra att gälla och de tidigare bestämmelserna om intyg åter träda i kraft. Syftet med att slopa kravet på läkarintyg under sjuklöneperioden är att minska risken för smittspridning och avlasta hälso- och sjukvården.

Av 27 kap. 25 § andra stycket SFB, framgår att regeringen, eller den myndighet som regeringen bestämmer, kan meddela föreskrifter dels om undantag från skyldigheten att lämna läkarintyg när ett sådant intyg inte behövs, dels om att skyldigheten ska gälla från och med en annan dag. I förordningen (1995:1051) om skyldigheten att lämna läkarintyg m.m. i sjukpenningärenden i vissa fall har regeringen meddelat sådana föreskrifter.

Motsvarande undantag från krav på läkarintyg som har föreslagits i SjL bör gälla försäkrade som inte omfattas av den lagen utan i stället får sjukpenning, såsom timanställda, egenföretagare och arbetslösa. Det föreslås därför att det i den nya förordningen införs en reglering om att skyldigheten att styrka nedsättningen av arbetsförmågan på grund av sjukdom genom läkarintyg ska gälla först från och med den 14:e dagen efter sjukperiodens första dag.

6. Utlämnande av personuppgifter på medium för automatiserad behandling

Det förslag om ersättning för karensavdrag som lämnas i denna promemoria innebär att ärendehandläggningen i Försäkringskassan och Skatteverket ökar. För att kunna hantera detta krävs utveckling av digitala lösningar. Vidare har effekterna av viruset som sprider sjukdomen covid-19 visat på behovet av att Försäkringskassan, Pensionsmyndigheten och domstolarna kan utveckla digitala rutiner för uppgiftsutbyte när personal av olika skäl inte kan utföra sina arbetsuppgifter på sina ordinarie arbetsplatser. För att hantera den uppkomna situationen finns det behov av att öka Försäkringskassans, Pensionsmyndighetens, Skatteverkets och domstolarnas möjligheter att kommunicera elektroniskt. Det behöver ske genom att Försäkringskassan och Pensionsmyndigheten ges ökade möjligheter att lämna ut

personuppgifter ur socialförsäkringsdatabasen på medium för automatiserad behandling.

6.1 Rättslig reglering

För att en behandling av personuppgifter ska vara laglig måste minst ett av villkoren i artikel 6.1 Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 av den 27 april 2016 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning) (nedan benämnd dataskyddsförordningen) vara uppfyllt. Det måste alltså finnas en s.k. rättslig grund för den personuppgiftsansvariges behandling. För myndigheter är behandlingen laglig vanligen på den grunden att den är nödvändig för att utföra en uppgift av allmänt intresse eller som ett led i myndighetsutövning.

För personuppgiftsbehandling i Försäkringskassans och Pensionsmyndighetens kärnverksamhet finns det en reglering som kompletterar dataskyddsförordningen bl.a. genom bestämmelser om tillåtna ändamål i 114 kap. socialförsäkringsbalken. Myndigheterna får behandla personuppgifter för olika ändamål inom ramen för den egna verksamheten (114 kap. 7 §). Enligt 114 kap. 9 § 2 socialförsäkringsbalken får myndigheterna även behandla personuppgifter som behandlas för ändamål som anges i 7 § samma kapitel för att tillhandahålla information utanför den egna myndigheten på grund av sådant medgivande att lämna ut uppgifter som följer av särskilda bestämmelser i lag eller förordning.

Känsliga personuppgifter får behandlas för ändamål som anges i 114 kap. 9 § om det är nödvändigt med hänsyn till ändamålet. Detsamma gäller uppgifter om lagöverträdelse (114 kap. 11 § första stycket respektive 12 § första stycket).

Regler för behandling av personuppgifter avgör om personuppgifter får lämnas ut i elektronisk form. I dataskyddsförordningen regleras inte på vilket sätt personuppgifter får lämnas ut. För Försäkringskassans och Pensionsmyndighetens del finns dock bestämmelser om utlämnande på medium för automatiserad behandling i förordningen (2003:766) om behandling av personuppgifter inom socialförsäkringens administration. Enligt 114 kap. 24 § SFB får personuppgifter i socialförsäkringsdatabasen lämnas ut på

medium för automatiserad behandling för ändamål som anges 8 och 9 §§ samma kapitel.

6.2 Elektroniskt informationsutbyte mellan Försäkringskassan och Skatteverket

Den 19 mars 2020 föreslog regeringen att den ska få föreskriva att ersättning i form av sjukpenning ska lämnas till en försäkrad som får ett karensavdrag enligt SjL samt om undantag från reglerna i 27 och 28 kap. SFB. I den nya förordningen föreslås närmare bestämmelser om sådan sjukpenning, se avsnitt 3. Inför utbetalning av sådan sjukpenning behöver Försäkringskassan genomföra vissa kontroller. En grundläggande förutsättning för rätt till ersättning är att den enskilde har en arbetsgivare. Försäkringskassan behöver också kontrollera uppgift om inkomst. Dessa är uppgifter finns hos Skatteverket. Försäkringskassan uppskattar att förslagen innebär att mellan 400 000 och 600 000 förfrågningar per månad om dessa uppgifter kommer behöva göras för att kontrollera rätten till ersättning. En manuell hantering av dessa förfrågningar bedöms av Försäkringskassan kräva cirka 650 heltidstjänster per månad. Det skulle medföra en ökad kostnad för administration med cirka 360 miljoner kronor per månad. För att Försäkringskassan ska kunna inhämta uppgifterna från Skatteverket på ett effektivt sätt är det alltså avgörande att det kan göras elektroniskt. Elektronisk inhämtning av uppgifterna är dessutom en förutsättning för automatiserad handläggning även i övriga delar av handläggningen.

Försäkringskassan använder i likhet med många andra myndigheter digitala fråga-svarstjänster för inhämtande och utlämnande av uppgifter. Den frågande myndigheten ställer en på förhand definierad fråga till den svarande myndigheten utifrån ett person- eller samordningsnummer. Den svarande myndigheten har likaledes på förhand identifierat och avgränsat de uppgifter som kan komma ifråga att lämnas ut och under vilka förutsättningar. Svaret lämnas sedan automatiserat. Eftersom den frågande myndigheten lämnar ut person- eller samordningsnummer för identifikation av den person som frågan rör, innebär förfarandet ett utlämnande av personuppgifter på medium för automatiserad behandling. Behandlingen av personuppgifter i ett sådant fall har en rättslig grund i artikel 6.1 e i dataskyddsförordningen. Ett sådant elektroniskt utlämnande kräver trots det särskilt författningsstöd (se 114 kap. 9 § 2 och 24 § socialförsäkringsbalken). Det finns bestämmelser om Försäkringskassans möjlighet att lämna ut person- och samordningsnummer till Skatteverket på medium för automatiserad

behandling för beräkning och kontroll av vissa angivna förmåner i 4 c § förordningen (2003:766) om behandling av personuppgifter i socialförsäkringens administration. Sjukpenning anges inte i den bestämmelsen. Det föreslås därför en ändring i 4 c § i förordningen (2003:766) om behandling av personuppgifter i socialförsäkringens administration så att Försäkringskassan får författningsstöd att lämna ut person- och samordningsnummer med stöd av bestämmelsen även för beräkning och kontroll av sjukpenning.

Den föreslagna förordningsändringen får anses medföra ett något utökat intrång i den personliga integriteten eftersom elektronisk behandling av personuppgifter traditionellt anses mer integritetskänsligt och förenat med större risker än hantering i pappersform. Försäkringskassan har dock redan i dagsläget möjlighet att lämna ut person- eller samordningsnummer till Skatteverket i syfte att inhämta uppgifter som Skatteverket har en skyldighet enligt lag att lämna ut. Förordningsändringen innebär inte några utökade befogenheter när det gäller vilka uppgifter som får lämnas ut, utan reglerar endast formen för utlämnande. Det är i detta fall fråga om ett begränsat utlämnande som inte kan anses innebära betänkligheter i fråga om mottagarens behandling av de utlämnade uppgifterna. I de allra flesta fall torde Skatteverket dessutom redan ha tillgång till de person- och samordningsnummer som lämnas ut. Digitala fråga-svarstjänster används redan idag för utlämnanden mellan myndigheter och det bedöms vara en informationssäker lösning som också säkerställer att inte fler uppgifter än nödvändigt lämnas ut. Uppgifterna kommer hos Skatteverket att omfattas av bestämmelserna om sekretess i 27 kap. offentlighets- och sekretesslagen (2009:400). Sett ur enskildas perspektiv har det givetvis ett stort värde att handläggningen genom digitalisering kan ske så enkelt och smidigt som möjligt eftersom det ökar på effektiviteten och snabbheten i handläggningen.

Vid en sammantagen bedömning är det tydligt att fördelarna med förslaget överväger de begränsade negativa effekter de innebär för den personliga integriteten. De negativa effekterna för den personliga integriteten står i rimlig proportion till den nytta förslaget medför.

6.3 Elektroniskt informationsutbyte mellan Försäkringskassan och Pensionsmyndigheten och domstolarna

Försäkringskassan och Pensionsmyndigheten lämnar ut handlingar och uppgifter till domstolar i stor omfattning. I första hand gäller det ärenden i

socialförsäkringsmål³ men det förekommer också utlämnande till de allmänna domstolarna i tvistemål. För att myndigheterna i dessa situationer ska kunna lämna ut personuppgifter elektroniskt krävs ett uttryckligt författningsstöd. Ett sådant författningsstöd saknas i dagsläget. Utan författningsstöd är myndigheterna hänvisade till att lämna ut uppgifter i pappersform.

Försäkringskassan har sedan länge planerat för en pilotverksamhet med start den 20 april 2020. Pilotverksamheten går i korthet ut på att bygga en teknisk funktionalitet för säkert elektroniskt uppgiftsutbyte mellan myndigheten och de allmänna förvaltningsdomstolarna. Projektet har varit en del av Försäkringskassans digitaliserings- och effektiviseringsarbete och redan som sådant högt prioriterat. Samtliga förvaltningsrätter, kammarrätter och Högsta förvaltningsdomstolen och Domstolsverket är involverade i arbetet. Den tekniska lösningen innebär att Försäkringskassans digitala ärendehanteringssystem ska kommunicera digitalt med domstolarnas systemstöd VERA. Denna kommunikation bygger på myndigheternas säkra nätverk (SGSI) och det kommunikationssystem som används inom ramen för rättsväsendets informationsförsörjning (RIF). Lösningen innebär att information kommer att översändas på samma sätt som i dagsläget mellan de myndigheter som ingår i RIF.

Det extraordinära läge som Sverige befinner sig i med anledning av covid-19 har understrukit vikten av att Försäkringskassan och Pensionsmyndigheten och domstolarna kan minska sårbarheten i sina respektive verksamheter. På grund av covid-19 är bemanningen osäker. Detta beror på sjukdom, behov av hemarbete för att minska smittspridning, karantän och stängd verksamhet enligt skollagen. För att dessa åtgärder ska kunna genomföras samtidigt som minsta möjliga påverkan sker på Försäkringskassans och Pensionsmyndighetens omprövnings- och processföringsverksamhet samt domstolarnas administration av och dömmande i socialförsäkringsmål behöver

³ Försäkringskassan överlämnar cirka 15 000 överklaganden av socialförsäkringsärenden per år. I samband med överlämnandet av överklagandena överlämnas också Försäkringskassans akter i ärendena. En rimlig uppskattning av ett genomsnittligt antal dokument per akt är cirka 70 stycken. Utöver detta föreläggs Försäkringskassan att yttra sig i cirka 11 000 fall. Det rör sig då om cirka 1–10 sidor per föreläggande. Alla överklaganden resulterar i ett avgörande från domstolen. Totalt rör det sig alltså om cirka 52 000 uppgiftsutbyten mellan Försäkringskassan och de allmänna förvaltningsdomstolarna, varav cirka 26 000 innebär att Försäkringskassan lämnar ut uppgifter på fysiskt papper. Pensionsmyndigheten överlämnar cirka 500 överklaganden av socialförsäkringsärenden per år. I samband med överlämnandet av överklagandena överlämnas också Pensionsmyndighetens akter i ärendena. En rimlig uppskattning av ett genomsnittligt antal dokument per akt är cirka 50 stycken. Utöver detta föreläggs Pensionsmyndigheten att yttra sig i cirka 160 fall. Det rör sig då om cirka 1-10 antal sidor per föreläggande. Totalt rör det sig alltså om cirka 660 uppgiftsutbyten mellan Pensionsmyndigheten och de allmänna förvaltningsdomstolarna.

det finnas möjligheter att utföra fler arbetsuppgifter på annan plats än den ordinarie arbetsplatsen.

Distansarbete är möjligt när det gäller många uppgifter som åligger Försäkringskassan, Pensionsmyndigheten och domstolarna, men inte när det gäller att fysiskt ta emot dokument eller skicka dokument mellan dessa myndigheter och domstolarna och tvärtom. Detta innebär att avsaknaden av författningsstöd för att kunna utbyta personuppgifter elektroniskt mellan dessa aktörer i onödan försämrar möjligheten att bedriva verksamheten när arbetsplatser måste stänga eller medarbetare är förhindrade att ta sig till arbetsplatsen.

Utbytet av handlingarna måste fortgå även i kristid. Om så inte sker finns det risk för att domar inte kan verkställas, vilket i vissa fall kan leda till att enskilda inte kan få den ersättning de har rätt till. Det finns också risk för att överklaganden och akter inte kan skickas från Försäkringskassan eller Pensionsmyndigheten till de allmänna förvaltningsdomstolarna eller att de blir kraftigt fördröjda vilket kan leda till att enskilda förnekas effektiva rättsmedel och lider rättsförluster.

Att vara helt utlämnade till manuella moment skapar onödig sårbarhet. Om dokumenten kommer direkt in i de elektroniska systemen skulle en större del av arbetet kunna bedrivas på distans vilket minskar risken för smittspridning och förseningar. Medarbetare som är i tjänst, men som inte kan eller bör komma till arbetsplatsen, skulle kunna utföra arbetet med att exempelvis skicka överklaganden till domstol och se till så att domar verkställs även på distans. En sådan hantering kräver med nuvarande regelverk att fysiska handlingar behöver hanteras på andra platser än den ordinarie arbetsplatsen vilket inte är önskvärt ur ett informationssäkerhetsperspektiv. Det skulle också vara möjligt att i högre utsträckning flytta hanteringen över landet till orter som inte är lika drabbade. En sådan digital hantering har en rättslig grund enligt artikel 6.1 e i dataskyddsförordningen. För Försäkringskassans och Pensionsmyndighetens del kräver ett sådant elektroniskt utlämnande trots det särskilt författningsstöd (se 114 kap. 9 § 2 och 24 § socialförsäkringsbalken).

Mot denna bakgrund bör det införas en bestämmelse i förordningen om behandling av personuppgifter inom socialförsäkringens administration som innebär att Försäkringskassan och Pensionsmyndigheten för överprövning

av beslut eller av andra åtgärder får lämna ut personuppgifter i socialförsäkringsdatabasen på medium för automatiserad behandling till domstol.

Förslaget innebär inte att några nya personuppgifter kommer att samlas in och hanteras av förvaltningsmyndigheterna och domstolarna. Det handlar om sedvanliga uppgifter som behövs för att en domstol ska kunna pröva ett överklagande, det vill säga de handlingar som ingår i den akt som legat till grund för myndighetens beslut. Under ett måls handläggning kan myndigheternas inställning eller ytterligare utredning behöva inhämtas. En ny bestämmelse behöver omfatta utlämnande av personuppgifter även i sådana fall. Förslaget innebär inte att uppgifterna görs tillgängliga eller lämnas ut till några nya aktörer jämfört med i dagsläget.

Förslaget kommer alltså endast innebära att uppgifter som redan finns tillgängliga och behandlas digitalt hos Försäkringskassan och Pensionsmyndigheten även kommer att behandlas digitalt när de lämnas över till domstol. Detta kan givetvis anses ha viss negativ inverkan på enskildas personliga integritet eftersom elektronisk behandling av personuppgifter traditionellt anses mer integritetskänsligt och förenat med större risker än hantering i pappersform.

Vid en samlad bedömning måste integritetsriskerna med förslaget dock värderas relativt lågt samtidigt som det finns betydande fördelar ur flera perspektiv. Nyttan med den ökade digitala behandlingen av personuppgifter väger således över de potentiella negativa effekterna. De eventuella negativa effekterna för den personliga integriteten står i rimlig proportion till den nytta förslaget medför. Det ska i detta sammanhang understrykas att förslaget inte ensamt är tillräckligt för att uppgifterna ska få lämnas digitalt. För att behandling ska vara tillåten krävs att den även uppfyller övriga krav enligt dataskyddsförordningen samt 114 kap. socialförsäkringsbalken. En ytterligare förutsättning är givetvis att Försäkringskassan och Pensionsmyndigheten hela tiden under den digitala överföringen av personuppgifterna uppfyller de stränga informationssäkerhetskrav som gäller i socialförsäkringens administration. Det handlar bland annat om kryptering, integritetsloggning och behörighetsstyrning. Bestämmelsen innebär heller ingen skyldighet att lämna ut uppgifterna digitalt utan förutsätter att utlämnande och mottagande myndighet kommer överens om att så ska ske.

7. Bemyndiganden till Försäkringskassan

Utbrottet av det nya coronaviruset som orsakar sjukdomen covid-19 har aktualiserat behovet av särskilda bestämmelser vid extraordinära förhållanden i fredstid. Exempel på det är det nu föreslagna regelverket om ersättning för karensavdrag, karens och sjukpenning. Detta regelverk har av nödvändighet tagits fram på mycket kort tid och innehåller en komplicerad reglering. Det skulle kunna uppstå situationer som inte har förutsetts och som snabbt måste lösas för att inte enskilda eller det allmänna ska drabbas av negativa konsekvenser. Det finns därför behov av att ge Försäkringskassan möjlighet att meddela kompletterande föreskrifter till bestämmelserna i den nya förordningen. Det föreslås således att Försäkringskassan ska bemyndigas att meddela ytterligare föreskrifter om sjukpenning och karens enligt den nya förordningen. Försäkringskassan föreslås vidare få meddela föreskrifter om undantag från bestämmelserna om handläggning av ärenden i 110 kap. socialförsäkringsbalken när det gäller ärenden om sjukpenning och karens enligt förordningen. Föreskrifter enligt dessa bemyndiganden ska endast få meddelas vid extraordinära händelser i fredstid.

Försäkringskassan bör vidare bemyndigas att meddela de föreskrifter som behövs för verkställigheten av den nya förordningen. Ett sådant förslag lämnas därför.

Det är viktigt att i detta sammanhang understryka att Försäkringskassan när den tar fram föreskrifter i enlighet med det föreslagna bemyndigandet självfallet ska iakta vad som framgår av förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning och förordningen (2014:570) om regeringens medgivande till beslut om vissa föreskrifter. Av 2 § sistnämnda förordning framgår att en förvaltningsmyndighet ska inhämta regeringens medgivande att besluta föreskrifter som vid tillämpningen kan få effekter på kostnader för staten, kommuner eller regioner som inte är oväsentliga. Regeringen ska inför sitt beslut få del av förslaget till föreskrifter och den konsekvensutredning som ligger till grund för förslaget. Om det innebär fara för miljön, rikets säkerhet, liv, personlig säkerhet eller hälsa eller risk för betydande ekonomisk skada om föreskrifterna inte beslutas, får enligt 3 § samma förordning regeringens medgivande inhämtas i efterhand.

8. Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

Den nya förordningen och förordningsändringarna bör träda i kraft den 7 april 2020, dvs. samtidigt som de ändringar som har föreslagits i socialförsäkringsbalken och lagen om sjuklön (se prop. 2019/20:132).

Vissa av de nya bestämmelserna bör tillämpas för tid före ikraftträdandet. Av ikraftträdande- och övergångsbestämmelserna bör det därför framgå från och med vilken tidpunkt sådana bestämmelser ska tillämpas.

Bestämmelserna om ersättning för karensavdrag, karens och sjukpenning bör tillämpas för tid från och med den 11 mars 2020.

De nya bestämmelserna om läkarintyg i sjukpenningärenden bör tillämpas för tid från och med den 13 mars 2020. Det är från och med samma datum som undantagen från kraven på läkarintyg enligt lagen om sjuklön föreslås tillämpas (se prop. 2019/20:132).

Bestämmelserna om ersättning till arbetsgivare för kostnader för sjuklön bör tillämpas för tid från och med den 1 april 2020, vilket regeringen har aviserat i propositionen Extra ändringsbudget för 2020 – Åtgärder med anledning av coronaviruset (prop. 2019/20:132).

9. Konsekvenser

Den nya förordningen och förordningsförändringar som föreslås syftar till att bidra till minskad smittspridning och därigenom öka skyddet för befolkningen och viktiga samhällsfunktioner, förstärka försäkringsskyddet för berörda individer och att minska kostnaderna för arbetsgivare. Åtgärder genomförs för att minska risken för både de kortsiktiga och långsiktiga konsekvenser som skulle kunna uppstå för samhället om inte åtgärderna genomförs.

9.1 Konsekvenser för statens budget

De ändringar som nu vidtas innebär att Försäkringskassan betalar ersättning till den försäkrade för det karensavdrag som arbetsgivaren den 11 mars 2020 eller därefter gjort på sjuklönen. Personer som inte omfattas av lagen om sjuklön, t.ex. timanställda, får sjukpenning utan karensavdrag.

Egenföretagare ersätts för karensdagar genom att de får en schabloniserad sjukpenning för dag 1–14 i sjukfallet. De ovan beskrivna åtgärderna bör i

första hand gälla till och med den 31 maj 2020. Kostnaden för detta beräknas uppgå till 1 850 miljoner kronor varav 1 700 miljoner kronor avser ersättning för karensavdraget och 150 miljoner kronor avser ersättning till egenföretagare dag 1–14.

Ändringarna innebär också att staten tillfälligt tar över kostnaden för arbetsgivares sjuklönekostnader från och med april. Detta bör i första hand gälla till och med maj månad. Kostnaden för att kompensera arbetsgivarna för sjuklönekostnaderna under april och maj beräknas till 6 850 miljoner kronor. Förslaget om slopat läkarintyg under sjuklöneperioden bedöms leda till ökade sjuklönekostnader om 350 miljoner kronor under april och maj och ingår i denna summa.

Vidare kommer kravet på läkarintyg från och med den 8:e dagen till och med den 14:e dagen slopas för de som inte omfattas av lagen om sjuklön utan uppbär sjukpenning i stället. Detta gäller t.ex. timanställda, arbetslösa och egenföretagare. Det slopade kravet på läkarintyg t.o.m. dag 14 kan medföra en viss ökning av statens kostnader för sjukpenning. Dessa utgiftsökningar beräknas bli ytterst marginella och bedöms rymmas inom befintliga ekonomiska ramar.

9.2 Konsekvenser för Försäkringskassan och andra myndigheter

9.2.1 Försäkringskassan

De ändringar som föreslås bedöms innebära både administrativa och ekonomiska konsekvenser för Försäkringskassan. Förslagen innebär att Försäkringskassan ska pröva förmåner och ersättningar enligt socialförsäkringsbalken och lagen om sjuklön utifrån nya grunder i ett mycket stort antal ärenden. Detta kräver utveckling av processer, it-system och vägledning. Det kommer också kräva nyrekrytering av personal.

Även de föreslagna förordningsändringarna om digitalt uppgiftsutbyte bedöms innebära vissa ökade kostnader för utveckling och förvaltning. Dessa kostnader uppvägs dock helt av de kraftigt minskade resursbehoven som en digital hantering innebär.

Den nya förordningen föranleds av att regeringen i propositionen Extra ändringsbudget för 2020 – Åtgärder med anledning av coronaviruset. 2019/20:132 föreslagit att regeringen bemyndigas att meddela föreskrifter

som avviker från bestämmelserna i socialförsäkringsbalken och i lagen om sjuklönen. I propositionen har vidare föreslagits att Försäkringskassans anslag ska öka med 130 miljoner kronor för att täcka utgiftsökningar till följd av detta. Regeringen har också angett att den avser att följa utvecklingen.

9.2.2 Pensionsmyndigheten

Förordningsändringen som rör utlämnande på medium för automatiserad behandling till domstolar ger mer utrymme för Pensionsmyndigheten att vid behov hantera ärenden till domstolar elektroniskt. Detta kan antas minska personalkostnaderna och kostnaderna för papper, kuvert och porto. Det handlar dock om mycket små volymer och därmed, i sammanhanget, begränsade besparingar. Förslagen bedöms i övrigt inte medföra några konsekvenser för Pensionsmyndigheten.

9.2.3 Skatteverket

Förordningsändringen som rör utlämnande på medium för automatiserad behandling till Skatteverket bedöms medföra att Skatteverkets administration inte blir betungande när uppgifter till Försäkringskassan ska lämnas ut i ärenden som rör ersättning för karensavdrag.

9.2.4 Domstolarna

De förändringar i ersättningssystemen som föreslås i denna promemoria bedöms leda till färre överklaganden till allmän förvaltningsdomstol. Dessutom innebär ändringarna ökade möjligheter att upprätthålla en hög grad av kontinuitet i verksamheten och nya möjligheter att effektivisera informationsutbytet med Försäkringskassan vid handläggning av överklaganden m.m. De kostnader som nya digitala kanaler medför uppvägs av de effektiviseringar den nya tekniken innebär.

9.3 Konsekvenser för hälso- och sjukvården

Slopande av kravet på läkarintyg t.o.m. dag 14 innebär en minskad arbetsbelastning för hälso- och sjukvården. Utifrån statistik kring kort sjukfrånvaro bedöms cirka 225 000 läkarintyg inhämtas per kvartal. Att slopa kravet på läkarintyg t.o.m. dag 14 beräknas, under nuvarande förhållanden, på kvartalsbasis innebära cirka 112 000 färre läkarintyg för hälso- och sjukvården. Vid omfattande utbrott av covid-19 bedöms antalet läkarintyg bli avsevärt högre.

9.4 Konsekvenser för företag

Staten kommer att ta över arbetsgivarens kostnader för sjuklön från och med april 2020. Det krävs inte någon ansökan utan arbetsgivaren ersätts automatiskt genom det redan befintliga systemet för höga sjuklönekostnader. Systemet fungerar så att arbetsgivare rapporterar sjuklönekostnaderna till Skatteverket i den månatliga arbetsgivardeklarationen. Försäkringskassan får uppgifterna från Skatteverket och kan fastställa ersättningen till arbetsgivare och kreditera arbetsgivarens skattekonto. Någon ytterligare administration krävs inte från arbetsgivarnas sida.

Egenföretagare kommer att få ersättning i form av en schablonberäknad sjukpenning om 804 kronor per dag under de 14 första dagarna i ett sjukfall. Ersättningen betalas ut oavsett vilken karenstid en företagare har valt.

Generösare villkor i sjukperioden minskar incitamenten att arbeta. Det är därför tänkbart att företagen under den begränsade period som åtgärderna avses att gälla kommer se ett minskat utbud av arbetskraft. Detta kan i sin tur leda till minskad produktion av varor och tjänster på kort sikt.

9.5 Konsekvenser för jämställdheten

Bedömningen är att de förslag som lämnas är av tillfällig karaktär under en kortare period och därför inte har några betydande påverkan på jämställdheten på ett övergripande plan.

10. Författningskommentar

10.1 Förslaget till förordning om vissa sjukpenningförmåner med anledning av sjukdomen covid-19

Inledande bestämmelser

- 1 §** I denna förordning finns bestämmelser om
- undantag från bestämmelserna om sjukpenning och karens i 27 och 28 kap. socialförsäkringsbalken,
 - undantag från de begränsningar i rätten till ersättning för vissa sjuklönekostnader som anges i 17 § lagen (1991:1047) om sjuklön, och
 - avvikelser från vad som sägs i 17 b § andra stycket lagen om sjuklön.
- Vidare finns bestämmelser om viss ersättning för karensavdrag som har gjorts enligt 6 § andra stycket lagen om sjuklön.
- Förordningen är meddelad med stöd av 2 a § lagen om sjuklön i fråga om 8 och 9 §§ och med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen i fråga om övriga bestämmelser.

Paragrafen innehåller en upplysning om förordningens huvudsakliga innehåll.

I *första stycket* anges att förordningen innehåller bestämmelser om undantag från bestämmelserna om sjukpenning och karens i 27 och 28 kap. socialförsäkringsbalken (jfr 2–7 §§) och från de begränsningar i rätten till ersättning för vissa sjuklönekostnader som anges i 17 § lagen (1991:1047) om sjuklön (jfr 8 §). Förordningen innehåller vidare bestämmelser om avvikelser från vad som sägs i 17 b § andra stycket lagen om sjuklön (jfr 9 §). I *andra stycket* anges att förordningen innehåller bestämmelser om rätt till ersättning för karensavdrag för vissa försäkrade (jfr 2–4 §§). Av *tredje stycket* framgår att förordningen är meddelad med stöd av 2 a § lagen om sjuklön i fråga om 8 och 9 §§ och med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen i fråga om övriga bestämmelser.

Förmåner och ersättningar som betalas ut med stöd av förordningen utgör förmåner och ersättningar enligt socialförsäkringsbalken respektive lagen om sjuklön. Detta medför bl.a. att bestämmelser om handläggning, beslut, omprövning och överklagande enligt de lagarna i tillämpliga delar gäller även när förmån eller ersättning betalas ut enligt denna förordning, om inte annat anges.

Ersättning för karensavdrag

2 § En försäkrad som har fått ett karensavdrag enligt 6 § andra stycket lagen (1991:1047) om sjuklön har rätt att efter ansökan få ersättning för avdraget från Försäkringskassan. Sådan ersättning lämnas i form av sjukpenning för en hel dag oavsett om den försäkrade får karensavdrag från en eller flera arbetsgivare. Ersättningen lämnas med ett belopp om 700 kronor oavsett karensavdragets storlek. För rätt till ersättning krävs inte att den försäkrade har en sjukpenninggrundande inkomst.

Vid bedömningen av rätten till sjukpenning enligt första stycket ska den försäkrades arbetsförmåga anses vara nedsatt på grund av sjukdom om arbetsgivaren har gjort en sådan bedömning enligt lagen om sjuklön.

I paragrafens *första stycke* regleras rätten för en försäkrad som har fått ett karensavdrag enligt 6 § andra stycket lagen om sjuklön att få ersättning för avdraget i form av sjukpenning. Ersättningen lämnas för hel dag och med ett schablonbelopp om 700 kronor. Detta gäller oavsett hur stort karensavdraget har varit. Det finns inget krav på att ha en fastställd sjukpenninggrundande inkomst för att få sjukpenning enligt första stycket. Av första stycket framgår även att det endast är ett karensavdrag som ersätts även om arbetstagaren har fått flera karensavdrag från olika arbetsgivare för samma dag (jfr även 4 §).

Av *andra stycket* framgår att Försäkringskassan inte ska göra någon egen prövning av huruvida den försäkrades arbetsförmåga har varit nedsatt under dagen för karensavdraget. En sådan prövning förutsätts ha gjorts i och med att arbetsgivaren har gjort ett karensavdrag på sjuklönen.

3 § Bestämmelsen om sjukanmälan i 27 kap. 17 § socialförsäkringsbalken gäller inte för sjukpenning enligt 2 §.

I paragrafen regleras ett undantag från 27 kap. 17 § socialförsäkringsbalken. Av den paragrafen framgår att sjukpenning som huvudregel inte får lämnas för längre tid tillbaka än sju dagar före den dag då anmälan om sjukfallet gjordes till Försäkringskassan. Av den nya bestämmelsen i 3 § framgår att det inte krävs

någon sjukanmälan till Försäkringskassan för att få rätt till sjukpenning enligt 2 §. Det är i stället tillräckligt att den försäkrade ansöker om förmånen. Av 1 § Försäkringskassans föreskrifter (FKFS 2011:3) om självbetjäningstjänster via Internet framgår att en enskild får använda självbetjäningstjänster via Internet för att ansöka om bl.a. sjukpenning.

4 § Om den försäkrade får ett eller flera karensavdrag på grund av nya sjuklöneperioder inom fem dagar från första dagen i den första sjuklöneperioden enligt 7 § lagen (1991:1047) om sjuklön, lämnas inte någon sjukpenning enligt 2 § för de andra karensavdragen.

Bestämmelsen reglerar rätten till sjukpenning enligt 2 § om den försäkrade får fler än ett karensavdrag enligt lagen om sjuklön inom en viss period. Om den försäkrade har fått ett eller flera karensavdrag på grund av nya sjuklöneperioder inom fem dagar från första dagen i den första sjuklöneperioden enligt 7 § lagen om sjuklön, lämnas inte någon sjukpenning enligt 2 § för de andra karensavdragen. Det är med andra ord endast det första karensavdraget inom en sexdagarsperiod som kan ersättas med sjukpenning enligt 2 §.

Karens och sjukpenning

5 § Om sjukperioden inleds med sjukpenning som svarar mot inkomst av anställning, ska karensavdrag enligt 27 kap. 27 § socialförsäkringsbalken inte göras.

I paragrafen finns ett undantag från bestämmelsen i 27 kap. 27 § socialförsäkringsbalken om att ett karensavdrag normalt ska göras för försäkrade vars sjukperiod inleds med sjukpenning som svarar mot inkomst av anställning.

6 § Om sjukperioden inleds med sjukpenning som svarar mot inkomst av annat förvärvsarbete, får sjukpenning lämnas för de första 14 dagarna av sjukperioden oavsett vilken karenstid den försäkrade har enligt 27 kap. 27 a eller 30 § socialförsäkringsbalken. För dessa dagar lämnas sjukpenning för en hel dag. Ersättningen lämnas med ett belopp om 804 kronor per dag.

För tid efter de första 14 dagarna av sjukperioden ska sjukpenning beräknas och lämnas enligt bestämmelserna i 27 och 28 kap. socialförsäkringsbalken.

Paragrafen reglerar sjukpenning med ett schablonbelopp till försäkrade som har inkomst av annat förvärvsarbete, t.ex. från en enskild näringsverksamhet. En sådan försäkrad har enligt *första stycket* rätt till sjukpenning under de första 14 dagarna av sjukperioden oavsett vilken karenstid den försäkrade har enligt bestämmelserna i socialförsäkringsbalken. Sjukpenning under denna period lämnas för en hel dag med ett belopp om 804 kronor per dag.

Av *andra stycket* framgår att sjukpenning för tid efter de första 14 dagarna av sjukperioden beräknas och lämnas enligt bestämmelserna i 27 och 28 kap. socialförsäkringsbalken. Det innebär bl.a. att socialförsäkringsbalkens bestämmelser om karenstid ska tillämpas. Om den försäkrade exempelvis har 30 dagars karenstid enligt 27 kap. 30 § socialförsäkringsbalken och har fått sjukpenning de första 14 dagarna av sjukperioden enligt första stycket, återstår således 16 dagar av karenstiden. Dagar med sjukpenning enligt första stycket konsumerar med andra ord den karenstid som gäller enligt socialförsäkringsbalken.

7 § Om sjukpenning enligt 6 § första stycket har beviljats, lämnas inte sjukpenning baserad på sjukpenninggrundande inkomst för samma tid.

Om den försäkrade uppfyller förutsättningarna för att beviljas såväl sjukpenning enligt 2 § som sjukpenning enligt 6 § första stycket, lämnas endast sjukpenning enligt 6 § första stycket.

Paragrafen reglerar rätten till sjukpenning för försäkrade som har inkomst av annat förvärvsarbete. Om en sådan försäkrad har beviljats sjukpenning med schablonbeloppet enligt 6 §, kan enligt *första stycket* sjukpenning baserad på den sjukpenninggrundande inkomsten inte lämnas för samma tid. Schablonbeloppet enligt 6 § motsvarar det högsta belopp som sjukpenning baserad på sjukpenninggrundande inkomst kan betalas ut med. Av *andra stycket* framgår att en försäkrad inte kan få sjukpenning både enligt 2 § och 6 § för samma dag. Om den försäkrade uppfyller förutsättningarna för att beviljas sjukpenning med schablonbeloppet enligt båda bestämmelserna, lämnas sjukpenning endast med det högre schablonbeloppet enligt 6 §.

Ersättning för kostnader för sjuklön

8 § En arbetsgivare har rätt till ersättning för kostnader för sjuklön, inklusive därpå belöpande avgifter och skatt, utan de begränsningar som anges i 17 § lagen (1991:1047) om sjuklön.

Med avgifter och skatt avses avgifter enligt socialavgiftslagen (2000:980) och lagen (1994:1920) om allmän löneavgift samt skatt enligt lagen (1990:659) om särskild löneskatt på vissa förvärvsinkomster.

Genom paragrafen ges arbetsgivare rätt till ersättning för sina kostnader för sjuklön utan de begränsningar som annars gäller enligt 17 § lagen om sjuklön. Ersättning betalas således ut för hela sjuklönekostnaden och utan något tak för ersättningen. Den ersättning som betalas ut till en arbetsgivare med stöd av bestämmelsen är ersättning enligt 17 § lagen om sjuklön men utan de begränsningar som anges i den paragrafen (jfr kommentaren till 1 §). Bestämmelsen i 17 a § lagen om sjuklön påverkas inte av den nya paragrafen. Det angivna lagrummet gäller alltså även i fråga om kostnader för sjuklön som regleras i denna förordning.

Avgifter och skatt har samma innebörd som enligt socialavgiftslagen (2000:980) och lagen (1994:1920) om allmän löneavgift respektive lagen (1990:659) om särskild löneskatt på vissa förvärvsinkomster, jfr 17 § andra stycket lagen om sjuklön.

9 § Försäkringskassan ska skyndsamt besluta om ersättning för kostnader för sjuklön enligt 8 §.

Paragrafen reglerar Försäkringskassans beslut om ersättning för kostnader för sjuklön enligt 8 §. Besluten ska fattas skyndsamt. Regleringen i bestämmelsen om Försäkringskassans beslutstidpunkt avviker från 17 b § andra stycket lagen om sjuklön. När Försäkringskassan har fattat ett beslut enligt 9 § gäller bestämmelserna i 17 c § lagen om sjuklön. Av den paragrafen framgår att Försäkringskassan ska lämna Skatteverket de uppgifter som behövs för

kreditering på arbetsgivarens skattekonto, oavsett om sekretess gäller. Uppgifterna får lämnas på medium för automatiserad behandling. Ersättningen ska enligt 17 c § lagen om sjuklön tillgodoföras enligt lagen (2014:1475) om kreditering på skattekonto av ersättning för sjuklönekostnader.

Bemyndiganden

10 § Försäkringskassan får meddela ytterligare föreskrifter om sjukpenning och karens enligt 2–7 §§. Försäkringskassan får vidare meddela föreskrifter om undantag från bestämmelserna om handläggning av ärenden i 110 kap. socialförsäkringsbalken när det gäller ärenden om sjukpenning och karens enligt 2–7 §§.

Föreskrifter enligt första stycket får endast meddelas vid extraordinära händelser i fredstid. Försäkringskassan får meddela föreskrifter om verkställigheten av denna förordning.

I paragrafen finns bemyndiganden för Försäkringskassan att meddela föreskrifter.

Enligt *första stycket* får Försäkringskassan meddela ytterligare föreskrifter om sjukpenning och karens enligt 2–7 §§. Försäkringskassan får vidare meddela föreskrifter om undantag från bestämmelserna om handläggning av ärenden i 110 kap. socialförsäkringsbalken när det gäller ärenden om sjukpenning och karens enligt 2–7 §§. I *andra stycket* anges att Försäkringskassan får meddela föreskrifter enligt första stycket endast vid extraordinära händelser i fredstid. Innebörden av begreppet extraordinära händelser i fredstid framgår av prop. 2019/20:132 s. 91 f. och 96 f. I *tredje stycket* ges Försäkringskassan ett bemyndigande att besluta om verkställighetsföreskrifter till förordningen.

Vid framtagandet av föreskrifter enligt denna paragraf ska Försäkringskassan bl.a. iakta vad som framgår av förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning och, såvitt gäller första stycket, förordningen (2014:570) om regeringens medgivande till beslut om vissa föreskrifter. Av 2 § sistnämnda förordning framgår att en förvaltningsmyndighet ska inhämta regeringens medgivande att besluta föreskrifter som vid tillämpningen kan få effekter på kostnader för staten, kommuner eller regioner som inte är oväsentliga. Regeringen ska inför sitt beslut få del av förslaget till föreskrifter och den konsekvensutredning som ligger till grund för förslaget. Om det innebär fara för miljön, rikets säkerhet, liv, personlig säkerhet eller hälsa eller risk för betydande ekonomisk skada om föreskrifterna inte beslutas, får enligt 3 § samma förordning regeringens medgivande inhämtas i efterhand.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

1. Denna förordning träder i kraft den 7 april 2020.
2. Bestämmelserna om ersättning för karensavdrag, karens och sjukpenning i 2–7 §§ ska dock tillämpas för tid från och med den 11 mars 2020.
3. Bestämmelserna om ersättning för kostnader för sjuklön i 8 och 9 §§ ska dock tillämpas för tid från och med den 1 april 2020.

Första punkten anger att förordningen träder i kraft den 7 april 2020.

I *andra punkten* anges att bestämmelserna om ersättning för karensavdrag, karens och sjukpenning i 2–7 §§ ska tillämpas för tid från och med den 11 mars.

Tredje punkten anger att bestämmelserna om ersättning för kostnader för sjuklön i 8 och 9 §§ ska tillämpas för tid från och med den 1 april 2020. Från och med detta datum tar således staten det fulla ansvaret för arbetsgivarnas sjuklönekostnader.

10.2 Förslaget till förordning om ändring i förordningen (1995:1051) om skyldigheten att lämna läkarintyg m.m. i sjukpenningärenden i vissa fall

1 a § 1 stället för vad som anges i 27 kap. 25 § första stycket socialförsäkringsbalken ska den försäkrade styrka nedsättningen av arbetsförmågan på grund av sjukdom senast från och med den 14:e dagen efter sjukperiodens första dag genom att lämna in ett läkarintyg till Försäkringskassan.

Paragrafen är ny och innehåller ett undantag från regleringen i 27 kap. 25 § första stycket socialförsäkringsbalken. Av den paragrafen framgår att den försäkrade ska styrka nedsättningen av arbetsförmågan på grund av sjukdom senast från och med den sjunde dagen efter sjukperiodens första dag genom att lämna in ett läkarintyg till Försäkringskassan. Enligt andra stycket i paragrafen får dock regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddela föreskrifter dels om undantag från skyldigheten att lämna läkarintyg enligt första stycket när ett sådant intyg inte behövs, dels om att skyldigheten enligt första stycket ska gälla från och med en annan dag.

Av den nya bestämmelsen framgår att den försäkrade ska styrka nedsättningen av arbetsförmågan på grund av sjukdom senast från och med den 14:e dagen efter sjukperiodens första dag genom att lämna in ett läkarintyg till Försäkringskassan.

2 § I kontroll- eller rehabiliteringssyfte får Försäkringskassan

1. i ett pågående sjukdomsfall ålägga den försäkrade att genom läkarintyg styrka nedsättningen av arbetsförmågan på grund av sjukdom från och med en tidigare dag än vad som följer av 1 a §, och

2. om särskilda skäl motiverar det ålägga en försäkrad att vid framtida sjukdomsfall genom läkarintyg styrka nedsättningen av arbetsförmågan på grund av sjukdom från och med den första dagen i sjukperioden.

Ett åläggande enligt första stycket 2 får inte avse längre tid än ett år.

Paragrafen reglerar Försäkringskassans möjlighet att i kontroll- eller rehabiliteringssyfte ålägga den försäkrade att genom läkarintyg styrka nedsättningen av arbetsförmågan på grund av sjukdom från och med en tidigare dag än vad som gäller enligt huvudregeln (jfr den nya 1 a §).

Första stycket första punkten ändras med anledning av den nya 1 a §. Den hittillsvarande hänvisningen till 27 kap. 25 § socialförsäkringsbalken ersätts med en hänvisning till 1 a §. Av bestämmelsen framgår att Försäkringskassan i kontroll- eller rehabiliteringssyfte i ett pågående sjukdomsfall får ålägga den försäkrade att genom läkarintyg styrka nedsättningen av arbetsförmågan på grund av sjukdom från och med en tidigare dag än den 14:e dagen efter sjukperiodens första dag. Vidare görs en språklig ändring i bestämmelsen.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

1. Denna förordning träder i kraft den 7 april 2020.
2. Den nya bestämmelsen i 1 a § ska dock tillämpas för tid från och med den 13 mars 2020.
3. En försäkrad som vid ikraftträdandet har ett åläggande enligt 2 § första stycket 1 i den äldre lydelsen att genom läkarintyg styrka nedsättningen av arbetsförmågan från och med en tidigare dag än vad som följer av 27 kap. 25 § första stycket socialförsäkringsbalken ska i stället styrka nedsättningen av arbetsförmågan genom läkarintyg från och med den 14:e dagen efter sjukperiodens första dag.

Första punkten anger att förordningen träder i kraft den 7 april 2020.

Av *andra punkten* följer att den nya bestämmelsen om läkarintyg i 1 a § ska tillämpas för tid från och med den 13 mars 2020.

Tredje punkten reglerar vad som gäller för en försäkrad som vid ikraftträdandet har ett åläggande enligt 2 § första stycket 1 i den äldre lydelsen att genom läkarintyg styrka nedsättningen av arbetsförmågan från och med en tidigare dag än den sjunde dagen efter sjukperiodens första dag. Regleringen i punkten innebär att den försäkrade, i stället för vad som angetts i åläggandet, ska styrka nedsättningen på angivet sätt från och med den 14:e dagen efter sjukperiodens första dag.

10.3 Förslaget till förordning om ändring i förordningen (2003:766) om behandling av personuppgifter inom socialförsäkringens administration

4 c § För beräkning och kontroll av sjukpenninggrundande inkomst, *sjukpenning*, bostadsbidrag, underhållsstöd, bostadstillägg och äldreförsörjningsstöd får personnummer eller samordningsnummer i socialförsäkringsdatabasen lämnas ut på medium för automatiserad behandling till Skatteverket.

Paragrafen innehåller bestämmelser om vissa uppgifter i socialförsäkringsdatabasen som får lämnas ut till Skatteverket på medium för automatiserad behandling för beräknings- och kontrolländamål.

Till de förmåner som omfattas av bestämmelsen läggs genom ändringen även sjukpenning. Detta innebär att personnummer och samordningsnummer får lämnas ut på medium för automatiserad behandling till Skatteverket för att Försäkringskassan ska kunna beräkna och kontrollera förmånen. Det kan exempelvis ske genom en så kallad fråga-svarstjänst. För att behandling ska vara tillåten krävs att den även uppfyller övriga krav enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 av den 27 april 2016 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning) samt 114 kap. socialförsäkringsbalken.

4 f § För överprövning av beslut eller av andra åtgärder får personuppgifter i socialförsäkringsdatabasen lämnas ut på medium för automatiserad behandling till domstol.

Paragrafen, som är ny, innehåller bestämmelser om utlämnande av uppgifter på medium för automatiserad behandling av Försäkringskassan och Pensionsmyndigheten till domstol och om ändamålen för detta.

Bestämmelserna innebär att uppgifter från socialförsäkringsdatabasen får lämnas ut till domstol för överprövning av beslut eller av andra åtgärder. Det handlar om sedvanliga uppgifter som behövs för att en domstol ska kunna pröva ett mål, det vill säga uppgifter i de handlingar som ingår i den akt som legat till grund för myndighetens beslut, rättstidsprövning och, i förekommande fall, relevant utredning som tillförts ärendet efter det överklagade beslutet. Under ett måls handläggning kan myndigheternas inställning till vad som yrkas i målet eller ytterligare utredning behöva inhämtas av domstolen. Försäkringskassan eller Pensionsmyndigheten kan även på eget initiativ tillföra målet ytterligare uppgifter. Paragrafen omfattar utlämnande av personuppgifter även i sådana fall.

För att behandling ska vara tillåten krävs att den även uppfyller övriga krav enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 av den 27 april 2016 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning) samt 114 kap. socialförsäkringsbalken.

Domstolarnas behandling av de personuppgifter de tar emot efter utlämnande av stöd med denna paragraf regleras i domstolsdatalagen (2015:728) och domstolsdataförordningen (2015:729).

Ikraftträdandebestämmelse

Denna förordning träder i kraft den 7 april 2020.

Av bestämmelsen framgår att förordningen träder i kraft den 7 april 2020.